

**С.Сейфуллин атындағы университеттің диссертациялық кеңесінің мамандарды
даярлау бағыты бойынша
8D081 «Өсімдік шаруашылығы» және 8D083 «Орман шаруашылығы» жұмысы
туралы есебі**

1. Өткізілген отырыс саны туралы деректер.

2021 жылы Диссертациялық кеңестің 3 отырысы өтті. Кеңестің құрамы және докторлық диссертацияны қабылдау туралы бірінші ұйымдастыру отырысы Хасанова Г.Ж. қорғауға (29.03.21 ж., № 1 хаттама). Докторанттар Хасанова Г.Ж. диссертация қорғау бойынша екі кездесу өтті. (11.05.2021 ж., № 2 хаттама) және Бейсембина Б. (18.06.2021, № 3 хаттама).

2. Отырыстардың жартысынан азына қатысқан диссертациялық кеңес мүшелерінің тегі, аты, әкесінің аты (бар болса).

Отырыстардың жартысынан азына қатысқан диссертациялық кеңес мүшелері анықталмады.

3. Список докторантов с указанием организации обучения. Оқу мекемесі көрсетілген докторанттар тізімі.

1. Докторант Хасанова Г.Ж., «С.Сейфуллин атындағы Қазақ агротехникалық университеті» КеАҚ

2. Докторант Бейсембина Б., «С.Сейфуллин атындағы Қазақ агротехникалық университеті» КеАҚ

4. Есептік жыл ішінде кеңесте қаралған диссертацияларға қысқаша талдау, келесі бөлімдерді бөліп көрсету:

1) қарастырылатын жұмыстардың тақырыптарын талдау;

Хасанова Г.Ж. диссертациясының тақырыбы «**SNP молекулалық маркерлері негізінде құрғақшылыққа және тұздылыққа төзімділік негізінде ноқаттың отандық және әлемдік коллекциясын (Cicerarietinum L.) генотиптеу**» өзекті болып табылады, өйткені ол бастапқы пішіндерді таңдау үшін ноқаттың генофондын зерттеумен байланысты. Солтүстік Қазақстан үшін және ДНҚ маркерлері негізінде селекциялық әдістерді қолдана отырып, жаңа сорттар құру.

Б.Бейсембинаның «**Картоп сорттарының PVY штамдарына төзімділігін молекулярлық биологиялық негіздеу**» атты диссертациясының тақырыбы зиянды вирустық қоздырғыштардың түрі мен штамдық құрамын бақылау негізінде отандық картоп генофондын бағалауға, сонымен қатар сорттарды молекулалық скринингке байланысты және дақылды будандары.

2) диссертациялар тақырыптарының «Ғылым туралы» Заңның 18-бабының 3-тармағына сәйкес Қазақстан Республикасының Үкіметі жанындағы Жоғары ғылыми-техникалық комиссия құратын ғылымның даму бағыттарымен байланысы және (немесе) мемлекеттік бағдарламалар;

Докторант Хасанова Г.Ж. 2016-2017 жылдар аралығында зерттеулері жүзеге асырылды, ауыл шаруашылығы дақылдарының селекциялық процесіне молекулярлық биология мен генетиканың заманауи шетелдік технологияларын енгізу бойынша Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрлігінің гранттық қаржыландыру жобалары шеңберінде (Мемлекеттік тіркеу № 0118PK02754); 2018-2020 жылдар кезеңінде «Солтүстік және Орталық Қазақстанның климаттық жағдайларына бейімделген кәдімгі бидайдың, арпаның, ноқаттың жаңа жоғары өнімді линияларын құру үшін молекулярлық генетика жетістіктерін қолдану» бағдарламасы аясында ((Мемлекеттік тіркеу № 0118RK01141).

Докторант Бейсембина Б. 2016-2019 жж. Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрлігі Ғылым комитеті Мемлекеттік қорының «Аса сезімтал диагностикалық сынақтарды өндіру үшін картоп вирустарының отандық штамдарының банкіні құру» жобасының шеңберінде, № 1. GR0115RK00478, 2015-2017; Қазақстан Республикасы Ауыл

шаруашылығы министрлігінің ПСК «Солтүстік және Орталық Қазақстанда вирустық тұқым шаруашылығы үшін жоғары өнімді картоп сорттарын көшіру», No 0112PK00431, 2018-2020 ж.ж.

3) диссертациялардың нәтижелерін тәжірибеге енгізу деңгейін талдау.

Ізденуші Хасанова Г.Ж. зерттеулерінің нәтижесінде құнды белгілердің көздері - Солтүстік Қазақстанның құрғақ дала зонасы жағдайында құрғақшылыққа және тұздылыққа төзімді ноқат сорттары анықталды. Молекулярлық-генетикалық SNP маркерлеріне негізделген генотиптеу әдістерін қолдана отырып, құрғақшылыққа төзімді және тұзға төзімді тұрақты ноқат линиялары жасалды. Алынған материал құрғақшылық пен тұзға төзімділік үшін ноқат өсіру үшін бастапқы материал ретінде пайдаланылады. KATU-C19, KATU-C21, KATU-C22 молекулалық SNP маркерлері құрғақшылық пен тұзға төзімділік бағытында ноқаттың маркер арқылы іріктеуінде қолдануға ұсынылады.

Ізденуші Б.Бейсембинаның зерттеу нәтижелері сорттарды каталогтауда, селекциялық бағдарламаларда практикалық қолдануды тапты. Қазақстандық селекциялық картоптың анықталған төзімді сорттары «КазНИИ бау шаруашылығы» ЖШС, «Заречное ШОС» ЖШС селекциялық бағдарламаларына енгізілген, себебі бастапқы материал «Негізінде картоптың перспективалық желілерін құру» халықаралық ғылыми бағдарламасы аясында картоптың жаңа сорттарын жасау үшін пайдаланылады. ҚХР мен Қазақстан Республикасының генетикалық ресурстары » (Dezhou Potato Trade Co., Ltd.). Отандық ELISA диагностикумы әзірленді және патенттелді, оның сезімталдығы жоғары және PVY штамдарын анықтауға қабілетті.

5. Ресми рецензенттердің жұмысын талдау (сапасыз рецензиялардың мысалдарымен).

Диссертациялық кеңестің отырыстарында диссертациялық жұмыстардың ресми рецензенттері бекітілді, олар докторанттың зерттеу саласындағы жетекші отандық ғалымдар, басылымдарда мақаланың санының жеткіліктілігі, сонымен қатар ғылыми бюджеттік бағдарламаларға қатысу тәжірибесінің болуы.

Ұсынылған жазбаша пікірлер диссертациялық кеңес туралы Типтік ереженің талаптарына сәйкес дайындалды және олар докторанттың ғылыми зерттеулеріне объективті баға береді және тиісті мамандықтар бойынша философия докторы (PhD) дәрежесін беру мүмкіндігі туралы шешім қабылдайды. Осылайша, ресми рецензенттердің жұмысы талапқа сай болды. Ешқандай жаман пікірлер болған жоқ.

6. Ғылыми кадрларды даярлау жүйесін одан әрі жетілдіру бойынша ұсыныстар.

-Докторанттардың оқу мерзімің 4 жылға дейін ұзарту

7. Дайындық бағыттары бейіні бойынша философия докторы (PhD), доктор дәрежесін алуға арналған диссертациялар саны:

Атауы	Оқыту бағыты	
	8D081 "Өсімдік шаруашылығы"	8D083 «Орман шаруашылығы»
қорғауға қабылданған диссертациялар (оның ішінде басқа университеттердің докторанттары)	2	-
диссертациялар қараудан шығарылды (оның ішінде басқа университеттердің докторанттары)	-	-
рецензенттерден теріс пікірлер алынған диссертациялар (оның ішінде басқа университет-	-	-

тердің докторанттары)		
қорғау негізінде теріс шешімі бар диссертациялар (оның ішінде басқа университеттердің докторанттары)	-	-
қайта қарауға жіберілген диссертациялар (оның ішінде басқа университеттердің докторанттары)	-	-
қайта қорғауға бағытталған диссертациялар (оның ішінде басқа университеттердің докторанттары)	-	-

Диссертациялық кеңестің төрағасы

Сарсекова Дани Нургисаевна

Диссертациялық кеңестің

ғылыми хатшысы

Рамазанова Раушан Хамзаевна

м.ө.

Күні 18.01.2022 ж.

«С.Сейфуллин атындағы Қазақ агротехникалық университеті» акционерлік қоғамы
<u>Д. Н. Сарсекованың</u> және
<u>А. В. Рамазанованың</u> орын растаймын:
Ғылыми хатшы <u>А. В. Рамазанова</u>